

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๒๙/๒๕๖๘

เรื่อง สิทธิชุมชน และสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี อันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน กรณี ร้องเรียนว่า การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจาก โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ของ สปป. ลาว และโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า เพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว ขาดการมีส่วนร่วม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องร้องเรียนผ่านกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๑๑/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ว่า โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๕๘ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ของ สปป. ลาว มีเสาไฟฟ้าพาดผ่านพื้นที่ตำบลนาไร่หลวงและตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในพื้นที่ เช่น พื้นที่ป่าไม้เขตอนุรักษ์และป่าชุมชนลดลง การประกอบอาชีพเกษตรกรรมของประชาชนเปลี่ยนแปลงไป แม้ไก่ฟ้าที่ไม่สมบูรณ์หรือเป็นไขขาว ปลาไม่โตตามเวลา ผลผลิตทางการเกษตรได้แนวสายส่งลดลง มีเสียงดังมาจากสายส่งเวลาฝนตก และโครงข่ายไฟฟ้าที่ตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนไตรเขตประชาสามัคคี รัชมิ่งคลาภิเษก ส่งผลให้นักเรียนและครูได้รับผลกระทบจากเสียงฟ้าแลบและฟ้าร้องในช่วงฤดูฝน ที่ดินของประชาชนที่มีเสาไฟฟ้าพาดผ่านกลายเป็นพื้นที่มีตำหนิส่งผลต่อการออกโฉนดที่ดิน อีกทั้งผู้ถูกร้องแจ้งว่า วัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งของโครงการคือการนำกระแสไฟฟ้ามาแก้ไขปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยให้กับประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน แต่ก็ยังคงมีปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง นอกจากนี้ ชุมชนยังไม่ได้รับงบประมาณที่ผู้ถูกร้องรับปากว่าจะให้นำไปฟื้นฟูป่าไม้ที่ระบบส่งไฟฟ้าพาดผ่าน

/นอกจาก...

นอกจากไม่แก้ไขปัญหาข้างต้น ผู้ถูกร้องยังดำเนินโครงการระบบสายส่งไฟฟ้าเส้นใหม่ โดยแนวสายส่งส่วนใหญ่ยังคงถูกกำหนดให้ผ่านพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนาไร่หลวงและตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เช่นเดิม แต่ประชาชนในพื้นที่กลับไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของผู้ถูกร้อง จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือผู้ร้อง ██████████ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗ ถึงประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสืออำเภอสองแคว ที่ นน ๑๓๑๘.๔/๙๘๑ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน ที่ นน ๐๐๑๗.๑/๗๒๗๓ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๑๐๐๙.๗/๖๙๐๒ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือบริษัท ██████████ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ หนังสือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน ที่ นน ๐๐๑๔.๒/๘๘๕ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๗ หนังสือกรมวิชาการเกษตร ที่ กษ ๐๙๑๗/๑๙๔๕ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๘ หนังสือจังหวัดน่าน ที่ นน ๐๐๑๗.๑/๗๒๗๓ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๙ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๗ ณ อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

๒.๑.๑๐ รายงานการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๗ ณ ศาลากลางจังหวัดน่าน

๒.๑.๑๑ หนังสือการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่ กผผ. 5๖๑๕๐๕/๓๗๐๕๖ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๒ หนังสือกรมควบคุมโรค ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๔๐๙.๗/๔๒๐๙ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๗ และ ด่วนที่สุด ที่ สธ ๐๔๐๒.๒/๖๕๙๖ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๓ หนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๑๐.๑๒๐๒/๑๔๓๖๑ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๔ สำเนาหนังสือคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่ ทส (กกวล) ๑๐๐๘/ว ๒๒๗๗๘ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ถึงผู้ถูกร้อง เรื่อง มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗^๑

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

(๑) ที่ผ่านมาประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากไฟฟ้าดับบ่อย ส่งผลให้เครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ ชำรุดเสียหาย ซึ่งผู้ถูกร้องได้ช่วยเหลือโดยให้นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดเสียหายให้

(๒) ปี ๒๕๕๕ ประชาชนร้องเรียนว่า มีการปักหลักหมุดสำรวจในเขตต่าง ๆ เช่น โรงเรียน พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน โดยไม่ทราบว่าเป็นหลักหมุดอะไร ทราบในภายหลังว่าเป็นการวางแนวเสาส่งสายไฟฟ้าที่มาจากโรงไฟฟ้าหงสาสิกไนต์ของ สปป. ลาว เพื่อนำไฟฟ้ามาใช้ในจังหวัดน่าน และอำเภอสองแคว

(๓) ผู้ถูกร้องได้ปักหมุดในเขตป่าชุมชนของประชาชน โดยแจ้งว่าเป็นการสำรวจแนวสายส่งไฟฟ้าเบื้องต้น หากประชาชนไม่เห็นด้วยก็จะนำข้อมูลและความคิดเห็นมาปรับแนวสายส่งไฟฟ้าต่อไป แต่สุดท้ายก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงแนวสายส่งไฟฟ้า นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้นำงบประมาณปลุกต้นไม้ทดแทนไปปลูกในพื้นที่อื่น ไม่ได้ปลูกในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

(๔) ผู้ร้องได้ติดตามและสำรวจตามแผนที่แนวสายส่งไฟฟ้าโครงการสายส่งไฟฟ้าเส้นใหม่ของผู้ถูกร้อง เห็นว่า มีส่วนที่ครอบคลุมที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน

/(น.ส. ๓)...

^๑ จากเว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, สืบค้นจาก <https://eia.onep.go.th/eia/detail?id=13657>, เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘

(น.ส. ๓) และที่ดินมีโฉนดของประชาชน และเป็นถนนเลียยเมือง แขวงทางน่าน ๒ ที่เป็นถนน แอสฟัลติก กว้าง ๔ เมตร ประชาชนจึงขอให้ชะลอการดำเนินโครงการ แต่ไม่ได้คัดค้านโครงการ โดยขอให้ทำความเข้าใจกับชุมชนให้เรียบร้อย และขอให้ปรับพื้นที่แนวสายส่งไฟฟ้าออกไปไม่ให้ทับที่ทำกิน และที่ดินที่มีเอกสารสิทธิของประชาชน ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้แจ้งค่ารอนสิทธิที่ดินของประชาชนเป็นเงิน ๑๕๐,๐๐๐ - ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อไร่ แต่ประชาชนได้ค่ารอนสิทธิเพียง ๓๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาทต่อไร่ ต่อมา ได้ปรับเป็น ๖๐,๐๐๐ - ๗๐,๐๐๐ บาทต่อไร่ และหากประชาชนต้องการออกโฉนดที่ดิน ก็อาจจะไม่สามารถทำได้หรือทำได้ยากเพราะมีความยุ่งยากซับซ้อน ส่วนพืชผลและผลผลิตของประชาชน เมื่อก่อน ข้าวโพดได้ผลผลิตดี แต่หลังจากผู้ถูกร้องดำเนินโครงการ พบว่าข้าวโพดเป็นโรคตามด ไก่ที่เลี้ยงไว้ออกไข่ มาเป็นไข่ข้าว และหอยที่เคยมีในแหล่งน้ำหายไป

(๕) สำหรับโครงการสายส่งไฟฟ้าเส้นใหม่ของผู้ถูกร้อง หรือโครงการพัฒนาระบบส่งไฟฟ้า บริเวณจังหวัดน่าน แพร่ และอุตรดิตถ์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการใน สปป. ลาว ผู้ถูกร้องเริ่มสำรวจและกำหนดแนวพาดผ่านตั้งแต่ตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวงเช่นเดิม พื้นที่ส่วนใหญ่จะพาดผ่านพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของประชาชนในเขตพื้นที่ที่กั้นออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) และโฉนดที่ดิน รวมทั้งพื้นที่ที่รอออกเอกสารสิทธิ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะรับรองสิทธิในที่ดินทำกินให้เป็นโฉนดที่ดิน โดยผู้นำชุมชนและประชาชนไม่ทราบเรื่องการสำรวจและแนวเส้นสำรวจสายส่งมาก่อน ทำให้อาจจะกระทบสิทธิในที่ดินของประชาชนได้

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

(๑) โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิกไนต์ สปป. ลาว

(๑.๑) โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการระบบส่งเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิกไนต์ พาดผ่านตำบลนาไร่หลวงและตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ซึ่งมีช่วงพาดผ่านป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด ในท้องที่ตำบลชนแดน ซึ่งเป็นพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี และพื้นที่ป่าโซน C และได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าแล้ว โดยมีการจัดทำรายงานเกี่ยวกับผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

๑) ช่วงพาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี^๒ เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact

/Assessment: ...

^๒ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เป็นพื้นที่ภูเขา ตอนบนที่มีความลาดชันมาก (very steep slope) ดินมีสมรรถนะการพังทลายสูง ควรสงวนไว้เป็นป่าอนุรักษ์ (conservation forest) พื้นที่ต้นน้ำลำธารอุทยานแห่งชาติ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

Assessment: EIA) โดยปี ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้ให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จัดทำรายงาน EIA โครงการระบบส่งไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ (การปรับปรุงข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจุบันและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม) เพื่อปรับปรุงรายงาน EIA ฉบับเดิมในปี ๒๕๔๐ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากสภาพทางสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม^๓ โดยรายงาน EIA ฉบับปรับปรุงดังกล่าว ได้ศึกษาคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต^๔ ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่โครงการและพื้นที่ใกล้เคียงกับการก่อสร้างโครงการโครงข่ายไฟฟ้า ซึ่งใช้เป็นดัชนีสำคัญที่แสดงลักษณะคุณภาพชีวิตของประชาชน และเป็นข้อมูลประกอบการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งระหว่างและภายหลังการก่อสร้าง โดยกำหนดวิธีการศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และได้สำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินโครงการ โดยออกแบบสอบถามสัมภาษณ์ประชาชนถึงความรู้และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการทั้งในระหว่างก่อสร้างและในช่วงดำเนินโครงการ ในระหว่างวันที่ ๘-๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยเก็บตัวอย่าง ๒๕๑ ตัวอย่าง จาก ๙ หมู่บ้านในตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

๒) ช่วงพาดผ่านพื้นที่ป่าโซน C^๕ เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environmental Examination: IEE)^๖

/ซึ่งในการ...

เนื่องจากอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินได้ง่ายและรุนแรง โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระดับชั้นย่อยคือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ได้แก่ พื้นที่ต้นน้ำลำธารที่ยังมีสภาพป่าสมบูรณ์ และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ บี เป็นพื้นที่ที่สภาพป่าส่วนใหญ่ได้ถูกทำลาย ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาหรือการใช้ที่ดินรูปแบบอื่นก่อน พ.ศ. ๒๕๒๕

^๓ รายงาน EIA ฉบับปรับปรุง ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ ต่อมาคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติให้ความเห็นชอบโครงการ ผู้ถูกร้องจึงเริ่มก่อสร้างในปี ๒๕๕๕ และจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบเชิงพาณิชย์เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘

^๔ เป็นการศึกษามลกระทบที่จะเกิดต่อมนุษย์ ชุมชน ระบบเศรษฐกิจ การประกอบอาชีพ วัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม รวมถึงทัศนียภาพ คุณค่า ความสวยงาม

^๕ พื้นที่ป่าโซน C หมายถึง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่กำหนดไว้เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ ที่มีคุณค่าหายาก การป้องกันธรรมชาติอันเกิดจากน้ำท่วมและการพังทลายของดิน ตลอดทั้งเพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษา การวิจัย นันทนาการของประชาชน และความมั่นคงของชาติ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติ ครม. หมายถึง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้ประกาศเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติไปแล้ว

๒) พื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม หมายถึง พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่มีสภาพป่าสมบูรณ์หรือมีศักยภาพเหมาะสมต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ประกาศใช้หลังพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

^๖ มติ ครม. เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๔ เรื่อง การทบทวนการกำหนดประเภทและขนาดโครงการของหน่วยงานของรัฐที่ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามมติ ครม. เกี่ยวกับป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม (วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๗)

ซึ่งในการประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโรงไฟฟ้าพลังความร้อน ครั้งที่ ๑๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖ มีมติให้ความเห็นชอบรายงาน IEE^๗ และใช้เป็นเอกสารประกอบการขอใช้ประโยชน์พื้นที่จากกรมป่าไม้แล้ว ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ของรายงาน IEE สอดคล้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (ใช้บังคับในขณะนั้น) โดยนำแนวทางการรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมของประชาชน^๘ มาประกอบการพิจารณาและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรม

(๑.๒) ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนตามที่เสนอในรายงานทั้งสองฉบับอย่างเคร่งครัด และได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอสำนักงานคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (สำนักงาน กกพ.) และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นประจำทุก ๒ เดือน ตลอดระยะเวลาก่อสร้างและระยะดำเนินโครงการ รวมถึงมีมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ

๑) ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องสนับสนุนงบประมาณปลูกป่าทดแทน ๕,๘๐๐ ไร่ ในพื้นที่จังหวัดพะเยา ลำปาง แพร่ และน่าน เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่สูญเสียไป โดยประสานกรมป่าไม้ในการปลูกป่าทดแทนและบำรุงรักษาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

๒) กำหนดให้มีการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านที่อาจได้รับผลกระทบ เกี่ยวกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ความคิดเห็นที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโครงการ เช่น การประกอบอาชีพ รายได้ รายจ่าย สุขภาพอนามัย และสุขภาพทางจิต ทั้งระดับความเครียด ความซึมเศร้า และความสุขที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการมีระบบโครงข่ายไฟฟ้าภายหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ ในปีที่ ๑ (ปี ๒๕๕๘) ปีที่ ๕ (ปี ๒๕๖๒) และปีที่ ๑๐ (ปี ๒๕๖๗) ส่วนปีที่ ๑๕ (ปี ๒๕๗๒) ยังไม่ได้สำรวจ

/๓) มีนโยบาย...

---

^๗ รายงาน IEE โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดน (บริเวณจังหวัดน่าน) น่าน ๒ - แม่เมาะ ๓ (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่ป่าอนุรักษ์เพิ่มเติม) มีช่วงพาดผ่านป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด ในท้องที่ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

^๘ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ และแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของ สผ.

๓) มีนโยบายที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม เช่น สนับสนุนงานวิจัยเกษตรในพื้นที่ร่วมกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบข้อสงสัยเรื่องผลกระทบของระบบโครงข่ายไฟฟ้าต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์โดยตรง

(๑.๓) ผู้ถูกร้องได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่าน ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ จัด ๔ เวที^๙ และครั้งที่ ๒ จัด ๕ เวที^{๑๐}

(๒) ระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดนไทย/สปป. ลาว และระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ น่าน - เด่นชัย (ระบบโครงข่ายไฟฟ้าเส้นใหม่)

(๒.๑) ทั้ง ๒ ระบบนี้อยู่ในแผนงานระยะที่ ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ NPUP^{๑๑} และอยู่ระหว่างการขออนุมัติจาก ครม. ตามขั้นตอนของกฎหมาย จึงยังไม่มีมีการประกาศกำหนดเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าจากสำนักงาน กกพ.

(๒.๒) ผู้ถูกร้องได้สำรวจข้อมูลพื้นที่แนวเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าในโครงการฯ เบื้องต้นพบว่า มีช่วงพาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และพื้นที่ป่าโซน C ดังนี้

๑) ช่วงพาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงาน EIA ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการกิจการหรือการดำเนินการซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

/เพื่อขอความ...

^๙ ได้แก่ ๑) วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว ๒) วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา ๓) วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๔ ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองน่าน และ ๔) วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๔ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาโหล อำเภอเวียงสา

^{๑๐} ได้แก่ ๑) วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ องค์การบริหารส่วนตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว ๒) วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ โรงเรียนบรรณโคกพิชิต อำเภอสองแคว ๓) วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ โรงเรียนท่าวังผาพิทยาคม อำเภอท่าวังผา ๔) วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองน่าน และ ๕) วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ณ ที่ว่าการอำเภอเวียงสา

^{๑๑} โครงการพัฒนาระบบส่งไฟฟ้า บริเวณจังหวัดน่าน แพร่ และอุดรดิตถ์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการใน สปป. ลาว (Transmission System Development in the area of Nan Phrae and Uttaradit provinces for Power Purchase from Lao PDR Projects: NPUP) มีแผนรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพใน สปป. ลาว หรือเพื่อรองรับการรับซื้อไฟฟ้าจากต่างประเทศตามแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ ๑ (PDP 2018 Revision) โดยผู้ถูกร้องต้องก่อสร้างระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เชื่อมโยงโครงการตั้งแต่ชายแดนประเทศไทย/สปป. ลาว บริเวณจังหวัดน่านไปยังสถานไฟฟ้าแรงสูงน่าน ๒ จังหวัดน่าน และเชื่อมโยงต่อไปยังสถานีไฟฟ้าแรงสูงเด่นชัย อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ มีความยาว ๒๒๘.๕ กิโลเมตร

เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติผ่าน สผ. ประกอบการนำเสนอขออนุมัติโครงการ NPUP ต่อ ครม.

๒) ช่วงพาดผ่านพื้นที่ป่าโซน C เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงาน IEE^{๑๒} เพื่อยื่นขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าโซน C จากกรมป่าไม้ ทั้งนี้ กรมป่าไม้จะต้องขอความเห็นชอบรายงาน IEE จาก สผ. ก่อนอนุญาตให้ใช้พื้นที่ป่าโซน C

(๓) การจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน^{๑๓} และการช่วยเหลืออื่น ๆ

(๓.๑) เนื่องจากพื้นที่บางส่วนของเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าอาจพาดผ่านที่ดินของรัฐ ผู้ถูกร้องจะต้องยื่นเรื่องขอใช้ประโยชน์และจ่ายค่าทดแทนการใช้ประโยชน์ให้ หรือขออนุญาตใช้ที่ดินและปฏิบัติตามระเบียบและข้อกำหนดของหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล แม้จะได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินจากหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลแล้ว ผู้ถูกร้องยังต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชน ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐดังกล่าว คณะกรรมการของผู้ถูกร้องจึงมีมติเป็นหลักการให้จ่ายเงินช่วยเหลือเพื่อมนุษยธรรมแก่ประชาชนที่ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐที่อยู่ในเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้า เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับประชาชน และลดความขัดแย้งและการคัดค้านการก่อสร้างระบบโครงข่ายไฟฟ้าด้วย

(๓.๒) นอกเหนือจากค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินในเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าแล้ว หากปรากฏความเสียหายอันเป็นผลสืบเนื่องโดยตรงและใกล้ชิดจากการก่อสร้างระบบโครงข่ายไฟฟ้า ซึ่งไม่อาจเยียวยาแก้ไขได้ด้วยเงินค่าทดแทน อาทิ ระบบโครงข่ายไฟฟ้าพาดผ่านที่ดินทำให้เกิดที่ดินเศษเสี้ยวนอกเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้าและไม่สามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เหลือ

/ตามปกติ...

^{๑๒} อ้างแล้วในเชิงอรรถที่ ๖

^{๑๓} หลังจากประกาศกำหนดเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้า ผู้ถูกร้องมีอำนาจเข้าใช้ที่ดินบริเวณที่ถูกกำหนดเป็นเขตรบบโครงข่ายไฟฟ้า ตามมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ อย่างไรก็ตาม ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองหรือผู้ทรงสิทธิยังคงมีสิทธิดังกล่าวและสามารถใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ดังเดิม แต่จะถูกจำกัดสิทธิบางประการเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยและเพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นแก่ระบบไฟฟ้า

ทั้งนี้ ก่อนใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐๗ ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๐๘ ซึ่งกำหนดให้ผู้ถูกร้องต้องจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นโดยชอบด้วยกฎหมายและเพื่อให้ได้มาซึ่งราคาค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สินที่มีความเหมาะสมและเป็นธรรม กกพ. จะแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาราคาที่ดินและทรัพย์สินจังหวัดทำหน้าที่พิจารณาและเสนอข้อมูลราคาที่ดินและทรัพย์สินในท้องที่จังหวัดต่าง ๆ ให้ กกพ. พิจารณากำหนดราคาที่ดินและทรัพย์สิน โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ตามประกาศคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข เกี่ยวกับการกำหนดและจ่ายค่าทดแทน พ.ศ. ๒๕๕๒ เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ จะมีหนังสือแจ้งผลการกำหนดราคาที่ดินและทรัพย์สินให้ผู้ถูกร้องทราบ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์คำนวณจ่ายค่าทดแทนให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นต่อไป

ตามปกติวิสัยต่อไปได้ ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบสามารถยื่นคำร้อง ขอให้ผู้ถูกร้องจ่ายเงินช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนได้ โดยผู้ถูกร้องจะเข้าสำรวจตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้อง เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบของผู้ถูกร้องต่อไป

(๔) การแก้ไขปัญหาห้องเรียน

(๔.๑) กรณีสายส่งไฟฟ้าของผู้ถูกร้องทำให้สิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง เช่น มักจะเกิดฟ้าผ่า หรือเมื่อฝนตกหนักจะมีเสียงจากสายส่งไฟฟ้าดังกว่าปกติ สร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนนั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่าการเกิดฟ้าผ่าไม่มีความเกี่ยวข้องกับสายส่งไฟฟ้า แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นปรากฏการณ์ที่เรียกว่า “โคโรนา” ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ปกติที่เกิดขึ้นในระบบส่งจ่ายไฟฟ้าแรงสูง มีสาเหตุจากบริเวณผิวของลูกถ้วยสกปรก สภาพความเป็นฉนวนลดลง ทำให้เกิดความเครียดของสนามไฟฟ้าแรงสูง และอากาศบริเวณโดยรอบเกิดการแตกตัวออกมาในรูปของเสียงและแสง ปรากฏการณ์โคโรนาไม่เป็นอันตรายต่อผู้อาศัยใกล้แนวสายส่งไฟฟ้า เพียงก่อให้เกิดความรำคาญจากเสียงและแสงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้ติดตามและวางแผนดูแลอย่างใกล้ชิดในการทำความสะอาดชุดลูกถ้วยในระบบส่งจ่ายไฟฟ้าแรงสูง เพื่อลดผลกระทบดังกล่าว

(๔.๒) กรณีไก่ออกไข่เป็นไข่ขาวและหอยตายโดยไม่ทราบสาเหตุนั้น ไม่สามารถระบุได้ว่า สนามแม่เหล็กไฟฟ้าที่เกิดจากสายส่งไฟฟ้าแรงสูงมีผลกระทบในด้านลบต่อสิ่งมีชีวิต ผู้ถูกร้องได้ออกแบบระบบโครงข่ายไฟฟ้าตามมาตรฐานทางวิศวกรรม ทั้งด้านความแข็งแรงและความสูงของเสาไฟฟ้า เพื่อให้ค่าสนามไฟฟ้าและสนามแม่เหล็กใต้แนวสายส่งไฟฟ้าที่แผ่ลงมายังด้านล่างสายส่งไฟฟ้ามีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะก่อให้เกิดอันตราย เมื่อเปรียบเทียบกับค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าบริเวณแนวสายส่งไฟฟ้ากับอุปกรณ์ทางไฟฟ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า อุปกรณ์ส่วนใหญ่มีค่าสนามแม่เหล็กไฟฟ้าสูงกว่าบริเวณแนวสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านที่ใกล้เขตชุมชนและแหล่งน้ำ และยังไม่ปรากฏข้อมูลว่าสายส่งไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ได้ตั้งศูนย์จัดการข้อคิดเห็น เพื่อดูแลรับผิดชอบเรื่องร้องเรียนผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนต่อไป

(๔.๓) กรณีผู้ถูกร้องไม่ให้ความช่วยเหลือหรือไม่พัฒนาชุมชนที่ได้รับผลกระทบ และไม่พัฒนาระบบไฟฟ้าในชุมชน ผู้ถูกร้องได้ดำเนินงานด้านบรรษัทภิบาล (Corporate Social Responsibility: CSR) ในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ มาอย่างต่อเนื่อง^{๑๔}

/(๕) การดำเนินการ...

^{๑๔} ได้แก่ งานส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น มอบถุงยังชีพ อาหารและเครื่องนุ่งห่ม อุปกรณ์ไฟฟ้าให้กับพื้นที่ที่ขาดแคลน มอบเวชภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์ช่วงสถานการณ์โควิด - ๑๙ งานส่งเสริมคุณภาพชีวิต เช่น โครงการแวนแก้ว โครงการชีววิถี กฟผ. เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และพัฒนาต่อยอดและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน งานสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการปลูกป่าชุมชน และโครงการอาคารปลอดภัยใส่ใจสิ่งแวดล้อม และงานเสริมสร้างความรู้และจิตอาสา เช่น โครงการประชาสัมพันธ์สัญจร โครงการเยาวชนรักษ์สายส่ง และโครงการ EGAT Together เป็นต้น

(๕) การดำเนินการอื่น

ผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights: NAP) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามแผน NAP ในด้านชุมชนที่ติด ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปีงบประมาณ นอกจากนี้ ในรายงานผลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ปี ๒๕๖๗ ของผู้ถูกร้อง^{๑๔} ระบุว่า มีการสร้างความเข้าใจกับชุมชนรอบพื้นที่โครงการ มีการสื่อสารข้อมูลการดำเนินงาน และการติดตามผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมให้ชุมชนและสังคมทราบอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีแนวทางการเยียวยาความเสียหายหากเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มาจากการดำเนินงานด้านชุมชน ที่ดิน และสิ่งแวดล้อม

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๑) บริษัท ██████████

(๑.๑) ผู้ถูกร้องได้ว่าจ้างบริษัท ██████████ ศึกษาและจัดทำรายงาน EIA โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า^{๑๖} เพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) โครงการดังกล่าวเป็นโครงการเชิงเส้น จึงได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเชิงพื้นที่ให้ครอบคลุมเขตพื้นที่ศึกษาข้างละ ๕๐๐ เมตร จากกึ่งกลางแนวระบบโครงข่ายไฟฟ้า /ของโครงการ...

^{๑๔} รายงานผลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ปี ๒๕๖๗ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.), สืบค้นจาก <https://www.egat.co.th/sustainability/wp-content/uploads/2025/03/EGAT-HRDD-2567.pdf>, เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘

ผู้ถูกร้องได้กำหนดระเบียบ กฟผ. ฉบับที่ ๓๔๓ ว่าด้วยการสื่อสารองค์การ การสร้างความสัมพันธ์ และความรับผิดชอบต่อสังคม มีแนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมและหรือการมีส่วนร่วมสนับสนุนกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมของผู้ถูกร้อง และครอบคลุมงานเพื่อนุชธรรมด้วย

สำหรับการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อก่อสร้างระบบโครงข่ายไฟฟ้า กฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกร้องต้องจ่ายค่าทดแทนที่ดินและทรัพย์สิน เพื่อเยียวยาความเสียหายให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินและทรัพย์สินในเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้า นอกจากนี้ ยังมีมาตรการเยียวยาเพิ่มเติม โดยให้มีคณะกรรมการพิจารณาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าและการก่อสร้างระบบโครงข่ายไฟฟ้า เพื่อพิจารณาให้เงินช่วยเหลือนอกเหนือจากค่าทดแทน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ ยังมีงบประมาณชุมชนสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนโครงการของชุมชน วัด หรือโรงเรียนบริเวณโรงไฟฟ้า แนวสายส่งไฟฟ้า และเขื่อน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมการประกอบอาชีพของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

^{๑๖}ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภท กิจกรรม หรือการดำเนินการซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖ โครงการลำดับที่ ๓๓ “ประเภทโครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการทุกประเภท และทุกขนาดที่อยู่ในพื้นที่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑...” เพื่อเสนอในชั้นขออนุมัติ หรือในชั้นขออนุญาตโครงการ แล้วแต่กรณี

ของโครงการ สำหรับแนวระบบโครงข่ายไฟฟ้าของโครงการมีช่วงที่พาดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ จำนวน ๓ ช่วง^{๑๗}

(๑.๒) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้ดำเนินกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย ครอบคลุมพื้นที่ตามแนวระบบโครงข่ายไฟฟ้าช่วงที่พาดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และพื้นที่ศึกษาในระยะ ๕๐๐ เมตร จากกึ่งกลางแนวระบบโครงข่ายไฟฟ้า ซึ่งไม่มีหมู่บ้านและประชาชนอาศัยอยู่ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงพื้นที่ดังกล่าวหลายหมู่บ้าน และมีกิจกรรมการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร อยู่ภายในขอบเขตพื้นที่ศึกษา จึงได้ดำเนินการดังนี้

๑) การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ๒ ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๕ - ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖^{๑๘} รวม ๖ เวที ใน

พื้นที่ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว และตำบลอ่าวนาไลย์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และพื้นที่ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ เป็นการให้ข้อมูลกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางบวกและลบ รวมทั้งขอบเขตการศึกษา ตลอดจนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น มีผู้เข้าร่วม ๑๖๓ คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานราชการระดับจังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่ศึกษา สื่อมวลชน และประชาชนที่สนใจ และมีผู้แสดงความคิดเห็น ๑๕๑ คน สรุปประเด็นความคิดเห็นได้เป็น ๒ ส่วน ได้แก่ ความคิดเห็นจากการตอบแบบประเมินผลความคิดเห็น และจากประเด็นคำถามและข้อเสนอแนะจากการประชุม ดังนี้

- ควรเพิ่มประเด็นการคืนประโยชน์ให้ชุมชนในอนาคต และผลกระทบจากโครงการ การศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศ และแนวทางการศึกษาผลกระทบในระยะยาว
- มีความห่วงกังวลเกี่ยวกับโครงการที่พาดผ่านพื้นที่ต้นน้ำที่ประชาชนใช้อุปโภคและบริโภค ปัญหาการเข้าไปทำกินในพื้นที่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบ/อุบัติเหตุจากการก่อสร้าง รวมทั้งยังมีความกังวลเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของสายส่งไฟฟ้า
- มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อาทิ ให้การดำเนินโครงการ มีผลกระทบกับประชาชนน้อยที่สุด คืนประโยชน์ให้กับชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงแนวสายส่งไฟฟ้า ให้ศึกษา

/สิ่งแวดล้อม...

^{๑๗} ประกอบด้วย ช่วงที่ ๑ บริเวณชายแดนท้องที่ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ช่วงที่ ๒ และช่วงที่ ๓ บริเวณท้องที่ตำบลอ่าวนาไลย์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และตำบลห้วยโรง อำเภอร่องวาง จังหวัดแพร่ ระยะทางรวม ๒.๖๔ กิโลเมตร

^{๑๘} ช่วงเตรียมจัดทำร่างรายงานและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด และให้ศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง รวมทั้งแนวทางการแก้ไขผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๕ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ รวม ๔ เวที ในพื้นที่ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว และตำบลอ่าวนาโหล อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และพื้นที่ตำบลห้วยโรง อำเภอร่องขวาง จังหวัดแพร่ เป็นการนำเสนอผลการศึกษาและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และร่างมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม มาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อบ่งชี้ให้ข้อมูลที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบจากการดำเนินโครงการ โดยให้หน่วยงาน ผู้นำชุมชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องรับทราบ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ สะท้อนข้อวิตกกังวล และนำไปกำหนดเป็นมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมความคิดเห็นต่อมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ รวมทั้งนำไปเป็นแนวพิจารณาปรับปรุงมาตรการสิ่งแวดล้อมให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น มีผู้เข้าร่วม ๒๓๔ คน มีผู้แสดงความคิดเห็นผ่านแบบประเมินความคิดเห็น ๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๕ โดยสรุปประเด็นความคิดเห็นที่ได้รับจากแบบประเมินและข้อเสนอแนะจากการประชุม ดังนี้

- ร้อยละ ๙๓.๔ เห็นว่า การกำหนดขอบเขตและแนวทางการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการเพียงพอ/เหมาะสมแล้ว แต่อีกร้อยละ ๖.๖ เห็นว่า ยังไม่เพียงพอ/ไม่เหมาะสม โดยมีประเด็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม คือ การคืนประโยชน์ให้ชุมชนในอนาคต และผลกระทบจากโครงการ การศึกษาผลกระทบต่อระบบนิเวศ และแนวทางการศึกษาผลกระทบในระยะยาว

- ร้อยละ ๖๓.๔ เห็นว่า ไม่ห่วงกังวลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ เนื่องจากผู้ถูกร้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่ดีและมีการจัดการอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐานในการดำเนินงาน แต่อีกร้อยละ ๑๘.๕ มีความห่วงกังวลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ โดยเห็นว่าโครงการพาดผ่านพื้นที่ต้นน้ำที่ประชาชนใช้อุปโภค/บริโภค ปัญหาการเข้าไปทำกินในพื้นที่ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และผลกระทบหรืออุบัติเหตุจากการก่อสร้าง และร้อยละ ๑๗.๒ เห็นว่า ยังไม่ทราบข้อมูลที่ชัดเจนทำให้กังวลเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของสายส่งไฟฟ้า

- ร้อยละ ๘๓.๔ เห็นว่า การพัฒนาโครงการมีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นการเพิ่มความมั่นคงทางพลังงานในอนาคต ทำให้มีพลังงานใช้อย่างเหมาะสมเพียงพอต่อความต้องการและราคาถูกลง ส่วนอีกร้อยละ ๑๖.๖ ไม่แสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้

- ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ให้ผู้ถูกร้องดำเนินงานโดยมีผลกระทบกับประชาชนน้อยที่สุด คืนประโยชน์ให้กับชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงแนวสายส่งไฟฟ้า ศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด มีแนวทางการแก้ไขผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียงแนวสายส่งไฟฟ้า

๒) การทำให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์

โครงการ สรุปผลดำเนินการ ดังนี้

- ร้อยละ ๘๔.๖ ไม่ห่วงกังวลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ และผลการศึกษานำเสนอในร่างรายงาน EIA เนื่องจากเป็นประโยชน์กับชุมชน ชุมชนมีไฟฟ้าใช้เพียงพอ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตท้องถิ่น สร้างความเจริญให้กับชุมชน เพิ่มศักยภาพด้านพลังงานไฟฟ้าในพื้นที่โครงการ และไม่มีผลกระทบ แต่อีกร้อยละ ๑๕.๔ มีความห่วงกังวลเรื่องอุบัติเหตุจากการก่อสร้าง และผลกระทบสิ่งแวดล้อม

- ร้อยละ ๙๕.๘ เห็นว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านเสียงในระยะก่อสร้างเพียงพอ แต่อีกร้อยละ ๔.๒ เห็นว่ายังไม่เพียงพอ

- ร้อยละ ๙๓.๙ เห็นว่า การตรวจสอบคุณภาพน้ำผิวดินเพียงพอ แต่อีกร้อยละ ๖.๑ เห็นว่ายังไม่เพียงพอ

(๒) จังหวัดน่านและอำเภอสองแคว ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า

(๒.๑) พื้นที่โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ของผู้ถูกร้อง พาดผ่านพื้นที่ตำบลชนแดน^{๑๙} และตำบลนาไร่หลวง^{๒๐} ประชากรส่วนใหญ่ใน ๒ ตำบล ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ มันสำปะหลัง ยางพารา และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ของ ๒ ตำบลเป็นภูเขาสลับกับที่ราบเล็กน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติ

(๒.๒) ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอสองแควได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบที่ประชาชนได้รับจากโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ของผู้ถูกร้อง และได้สอบถามกำนันตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวงซึ่งให้ข้อมูลตรงกันว่า ได้รับเรื่องร้องเรียนหรือข้อห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และเรื่องเสียงดังจากเสาส่งไฟฟ้าเมื่อเกิดฝนตกหรือเกิดลมพายุทำให้ประชาชนที่อยู่ใกล้สายส่งไฟฟ้าหวาดกลัว

(๓) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

(๓.๑) โครงการระบบส่งไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังความร้อนหงสาสิริกไนต์ สปป. ลาว

/๑) คณะกรรมการ...

^{๑๙} หมู่ที่ ๕ หมู่ที่ ๗ หมู่ที่ ๘ และหมู่ที่ ๙

^{๒๐} หมู่ที่ ๒ หมู่ที่ ๓ หมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๗

๑) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีมติรับทราบข้อชี้แจงของผู้ถูกร้องในประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านทัศนียภาพจากการติดตั้งเสาไฟฟ้าบนยอดเขาตามแบบที่เสนอในรายงาน EIA ของโครงการ โดยให้ผู้ถูกร้องรับข้อสังเกตนี้ไปประกอบการสำรวจและออกแบบแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูงโครงการอื่น ๆ โดยให้คำนึงถึงคุณค่าด้านทัศนียภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๒) กก.วล. ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ มีมติเห็นชอบรายงาน EIA ของโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ (การปรับปรุงข้อมูลสภาพแวดล้อมปัจจุบันและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม) โดยกำหนดเงื่อนไขและมาตรการที่ผู้ถูกร้องต้องยึดถือปฏิบัติและนำเสนอ ครม. เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

(๓.๒) โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑)

๑) การประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (คชก.) โครงการพลังงาน ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๗ มีมติให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมในรายงาน EIA ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามขอบเขตและขั้นตอนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม^{๒๑}

๒) สรุปรการจัดรับฟังความคิดเห็นรายงาน EIA โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำฯ (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ๒ ครั้ง ได้แก่

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๕ - ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๖ เป็นการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างข้อเสนอโครงการและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม รายละเอียดโครงการ ขอบเขตการศึกษา และประเมินทางเลือกโครงการ โดยให้ข้อมูลกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการรับฟังความคิดเห็นมาใช้ประกอบการศึกษาและการจัดทำรายงาน EIA ให้ครบถ้วน

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๕ - ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ เป็นการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำร่างรายงานและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นใจในรายงานและมาตรการ

/ทั้งนี้...

^{๒๑} ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดโครงการ กิจการ หรือการดำเนินการ ซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖

ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้จากการรับฟังความคิดเห็นให้นำมาปรับปรุงรายงานและมาตรการ และจะต้องผนวกไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานดังกล่าว

๓) ชุมชนที่เป็นพื้นที่อ่อนไหวที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษาของ โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำฯ พาดผ่าน มีดังนี้

- จังหวัดน่าน ที่อำเภอสองแคว ตำบลชนแดน (หมู่ที่ ๑ บ้านห้วยเลา หมู่ที่ ๔ บ้านห้วยแกลบ หมู่ที่ ๙ บ้านใหม่ชายแดน) และที่อำเภอเวียงสา ตำบลอายนาลัย (หมู่ที่ ๗ บ้านปางมอญ หมู่ที่ ๑๑ บ้านห้วยน้ำอุ่น)

- จังหวัดแพร่ ที่อำเภอร้องกวาง ตำบลห้วยโรง (หมู่ที่ ๖ บ้านสวนป่า)

(๓.๓) ผลการติดตามการตรวจสอบโครงการทั้งสอง

๑) โครงการระบบส่งไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ได้ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันและแก้ไขและผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบ สิ่งแวดล้อม ฉบับประจำเดือนกรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๖

๒) โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการไฟฟ้า พลังน้ำฯ กก.वल. มีมติเห็นชอบรายงาน EIA เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗ (ตามรายการเอกสาร ข้อ ๒.๑.๑๔)

(๔) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดน่าน (ทสจ.น่าน)

ผู้ถูกร้องได้ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าตามพระราชบัญญัติ ป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔ เพื่อก่อสร้างและบำรุงรักษาระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดน (บริเวณ จังหวัดน่าน) - น่าน ในเขตท้องที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน^{๒๒}

ทสจ.น่านได้รับรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไข ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการระบบโครงข่าย ไฟฟ้า...

^{๒๒} จากการตรวจสอบสภาพป่าบริเวณที่ผู้ถูกร้องขออนุญาต ปรากฏว่า อยู่ในเขตพื้นที่ป่า ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๕๘๔ เนื้อที่ ๑๔๘ ไร่ ๓ งาน ๒๐.๒ ตารางวา ในท้องที่ตำบลชนแดน และตำบล นาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน โดยพื้นที่ขออนุญาตช่วงที่ ๑ - ๔ มีสภาพเป็นป่า ต้นไม้ขึ้นอยู่หลากหลายชนิดพรรณ ส่วนใหญ่เป็นไม้ขนาดเล็ก มีลูกไม้และวัชพืชปกคลุมอยู่ทั่วบริเวณ ไม่เป็นพื้นที่ที่กองทัพภาคหรือสำนักนายกรัฐมนตรีประกาศ ปัดป่า ไม่เป็นเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเป็นพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าทดลองทางวิชาการ แต่เป็น พื้นที่ปลูกป่าแปลงปรับปรุงระบบนิเวศของกรมป่าไม้เดิม มีอายุเกิน ๑๐ ปี (ปัจจุบันอยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช) อยู่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำยมและน่าน ชั้นที่ ๒ และ ๓ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๒๙

ไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดน (บริเวณจังหวัดน่าน) น่าน ๒ – แม่เมาะ ๓ (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่ป่าโซน C) อย่างต่อเนื่องทุก ๖ เดือน พบว่า การดำเนินงานไปเป็นตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

(๕) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน

จากระบบคลังข้อมูลสุขภาพ (Health Data Center: HDC) อำเภอสองแคว พบว่า ในปี ๒๕๖๔ มีผู้ป่วยจากอันตรายเกี่ยวกับไฟฟ้าแรงสูงในพื้นที่ตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว รวม ๓ ราย เป็นชาย ๒ ราย และหญิง ๑ ราย

(๖) กรมวิชาการเกษตร

ในช่วงปี ๒๕๖๗ ได้สำรวจและประเมินการเจริญเติบโตของพืชหลักที่พบตามแนวสายส่งไฟฟ้าในตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ระยะทาง ๑๑ กิโลเมตร ได้แก่ ยางพาราและมันสำปะหลัง พืชรอง ได้แก่ ลำไย กาแฟโรบัสตา กล้าย และหวาย สรุปได้ดังนี้

(๖.๑) ยางพารา อยู่ในช่วงแตกใบใหม่ ไม่พบการผิดปกติของพืช

(๖.๒) มันสำปะหลัง ไม่พบความผิดปกติของหัวมันสำปะหลัง สำหรับมันสำปะหลังที่ปลูกใหม่ อยู่ระหว่างการเจริญเติบโต ยังไม่มีการแตกใบใหม่ จึงไม่พบอาการผิดปกติ และจากการสำรวจของสำนักงานเกษตรอำเภอสองแคว พบว่า เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตมันสำปะหลังได้มากกว่า ๓,๐๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานปี ๒๕๖๖/๒๕๖๗ ซึ่งอยู่ที่เฉลี่ย ๒,๘๔๗ กิโลกรัมต่อไร่^{๒๓}

(๖.๓) ลำไย อยู่ระหว่างการติดดอกอ่อนและไม่พบความผิดปกติ

(๖.๔) กาแฟ อยู่ระหว่างการติดดอกและไม่พบความผิดปกติ

(๖.๕) หวาย ไม่พบความผิดปกติ

(๗) กรมควบคุมโรค

(๗.๑) ระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งมีเสาไฟฟ้าพาดผ่านพื้นที่ตำบลชนแดน ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เป็นเสาไฟฟ้าแรงสูง^{๒๔}

/(๗.๒) แนวปฏิบัติ...

^{๒๓} ข้อมูลจากมูลนิธิสถาบันพัฒนามันสำปะหลังแห่งประเทศไทย

^{๒๔} นิยามของเสาไฟฟ้าแรงสูง คือ เสาไฟฟ้าที่มีแรงดันสูงเกิน ๑๒ กิโลโวลต์ขึ้นไปซึ่งมีผลกระทบต่อสุขภาพดังนี้

- แรงดันไฟฟ้า (voltage) ก่อให้เกิดผลกระทบจากไฟช็อตจากการรั่วไหลของกระแสไฟฟ้า ซึ่งอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิตได้เมื่อสัมผัสโดยตรง สามารถป้องกันโดยการเพิ่มระยะห่างของเขตเดินสายไฟฟ้าหรือใช้สายไฟฟ้าที่มีการห่อหุ้มด้วยฉนวน เพื่อป้องกันการรั่วไหลของกระแสไฟฟ้า

- สนามแม่เหล็กไฟฟ้า (Electromagnetic Fields: EMF) อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับระบบสื่อสาร ส่วนผลกระทบด้านร่างกาย จะเกิดขึ้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงที่สามารถวัดได้หลังจากได้รับสิ่งกระตุ้นบางประเภทจากภายนอก

(๗.๒) แนวปฏิบัติหรือมาตรการด้านกฎระเบียบในต่างประเทศ เพื่อจำกัดการสัมผัสสนามแม่เหล็กไฟฟ้าจากสายไฟฟ้า โดยองค์กรระหว่างประเทศ เช่น International Commission on Non-ionizing Radiation Protection (ICNIRP) และ Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) มีเนื้อหาประกอบด้วย

๑) การกำหนดระยะห่างขั้นต่ำจากสายส่งไฟฟ้าแรงสูงสำหรับการก่อสร้างบ้าน โรงเรียน และสถานที่ที่มีความละเอียดอ่อนอื่น ๆ

๒) การให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ความปลอดภัยของสายส่ง และมาตรการที่บุคคลสามารถทำได้เพื่อลดการสัมผัส ซึ่งรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาระยะห่างที่ปลอดภัยจากสายส่ง และการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างรอบคอบ

๓) การใช้มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสนามแม่เหล็กไฟฟ้า อาทิ การติดตั้งสิ่งกีดขวางหรือวัสดุป้องกันเพื่อลดความแรงของสนามแม่เหล็ก

๔) การบำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานของสายส่งอย่างเหมาะสม เพื่อลดการรั่วไหลของรังสีแม่เหล็กไฟฟ้า

(๘) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อช.)

ได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า เส้นแนวสายส่งโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ของผู้ถูกร้อง พาดผ่านพื้นที่แปลงปลูกป่าในพื้นที่ตำบลนาไร่หลวงและตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ๒๒ แปลง ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าน้ำยาวและป่าน้ำสวด ไม่ได้อยู่ในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ และ ๑ บี ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ ที่ ๓ และที่ ๔ และไม่ได้อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ในความรับผิดชอบของ อช.

/๒.๒.๔ การแสวงหา...

ร่างกาย (พลังงานแม่เหล็กไฟฟ้า) กลายเป็นผลกระทบต่อสุขภาพซึ่งยังไม่มีหลักฐานชัดเจน สามารถป้องกันโดยการเพิ่มระยะห่างของเขตเดินสายไฟฟ้า หรือการติดตั้งสิ่งกีดขวางหรือวัสดุป้องกัน เพื่อลดความแรงของสนามแม่เหล็ก

ในเชิงวิชาการ คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของเสาไฟฟ้าถูกจัดอยู่ในรังสีชนิดที่ไม่ก่อให้เกิดไอออน (non-ionizing) ซึ่งมีความยาวคลื่นมาก ความถี่ต่ำ พลังงานต่ำ ไม่มี ความรุนแรง ทั้งนี้ สถาบันวิทยาศาสตร์สุขภาพและสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (National Institute of Environmental Health Sciences: NIEHS) เป็นหน่วยงานวิจัยผลกระทบของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคของมนุษย์ในสหรัฐอเมริกา พบว่า สนามไฟฟ้าและสนามแม่เหล็กของเสาไฟฟ้าที่มีแรงดัน ๕๐๐ กิโลโวลต์ จะมีค่าลดลงเมื่อระยะทางมีความสัมพันธ์กับความเข้มของสนามแม่เหล็ก และการศึกษาทางระบาดวิทยา ประเด็นสนามแม่เหล็กไฟฟ้าความถี่ต่ำ (Low Frequency: LF) เพิ่มความเสี่ยงของมะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็ก ซึ่งผลการศึกษายังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่า ความถี่ต่ำของสนามแม่เหล็กไฟฟ้ามีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความเสี่ยงมะเร็งเม็ดเลือดขาวในเด็ก และในปัจจุบันยังไม่ปรากฏหลักฐานทางวิทยาศาสตร์หรืองานวิจัยทางการแพทย์ที่ชี้ชัดว่าเสาไฟฟ้าแรงสูงสามารถกระตุ้นความเสี่ยงให้เกิดโรคร้ายแรงได้

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

(๑) วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๗ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาไร่หลวง ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาไร่หลวง กำนันตำบลนาไร่หลวง และตัวแทนประชาชนในพื้นที่ตำบลนาไร่หลวง สรุปได้ดังนี้

(๑.๑) ประชาชนในพื้นที่ตำบลนาไร่หลวงได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยครั้ง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ป่วยติดเตียงที่จำเป็นต้องพึ่งพาเครื่องผลิตออกซิเจน และการดำเนินงานของโรงพยาบาลที่ต้องใช้อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่สำคัญ สาเหตุหลักของปัญหาไฟฟ้าดับมาจากสภาพของสายไฟฟ้าที่เป็นแบบสายเปลือย ไม่มีฉนวนป้องกัน ทำให้ไฟฟ้าดับได้ง่ายเมื่อถูกกิ่งไม้เกี่ยว

นอกจากปัญหาไฟฟ้าดับแล้ว โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ยังสร้างผลกระทบในอีกหลายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสุขภาพ ประชาชนต้องเผชิญกับเสียงดังรบกวนจากสายส่ง โดยเฉพาะในช่วงฝนตก และรู้สึกไม่ปลอดภัยจากเสาไฟฟ้าที่อาจไม่มีสายดิน รวมทั้งปัญหาฝุ่นละอองข้ามแดนจากโรงไฟฟ้าในประเทศเพื่อนบ้านที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคมะเร็ง ๒) ด้านสุขภาพจิต ประชาชนในพื้นที่มีความหวาดกลัวต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า และ ๓) ด้านเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนไม่กล้าลงทุนประกอบกิจการต่าง ๆ เช่น บ้านพักผู้สูงอายุ และมีความกังวลว่าโครงการในระยะที่ ๒ อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่

(๑.๒) ประชาชนมีความกังวลต่อการดำเนินโครงการที่ไม่โปร่งใส โดยเฉพาะในส่วนที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ซึ่งการอนุมัติโครงการผ่านความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สภา อบต.) โดยไม่ทำประชาคมหมู่บ้านหรือรับฟังความคิดเห็นจากผู้นำชุมชนโดยตรง ผู้ถูกร้องได้ประสานงานกับท้องถิ่นเองทั้งหมด รวมถึงบริษัทที่ปรึกษาของโครงการได้จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็นตามรายงาน EIA เพียงไม่กี่ครั้งในพื้นที่ตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวง ซึ่งชุมชนได้เสนอแนะให้มีการส่งเสริมอาชีพ ฟื้นฟูป่าชุมชน และศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนที่อยู่ใต้แนวสายไฟฟ้าแรงสูง

(๑.๓) การที่ผู้ถูกร้องได้ขออนุญาตองค์การบริหารส่วนตำบลนาไร่หลวง (อบต.นาไร่หลวง) เพื่อเข้าพื้นที่ในการจัดทำรายงาน EIA และสำรวจแนวสายส่งไฟฟ้าเส้นใหม่ โดยชี้แจงและรับฟังความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับแนวสายส่งแล้ว แต่ประชาชนต้องการให้ปรับเปลี่ยนแนวสายส่งให้ห่างจากจุดที่กำหนดไว้เดิม อีกทั้งผู้ถูกร้องแจ้งว่าจะจ่ายค่าชดเชยต้นไม้และพืชผลทางการเกษตรให้กับเจ้าของสวน ซึ่งประชาชนบางส่วนพอใจกับค่าชดเชยดังกล่าว อย่างไรก็ตาม โครงการสายส่งไฟฟ้า

/เส้นแรก...

เส้นแรก ไม่สามารถจ่ายค่าชดเชยพื้นที่ทำกินที่เป็นพื้นที่ป่าได้ ส่วนโครงการสายส่งไฟฟ้าเส้นใหม่คาดว่าจะมีผลกระทบน้อยกว่าเนื่องจากแนวสายส่งจะพาดผ่านพื้นที่ป่ามากกว่าพื้นที่ทำกิน

(๑.๔) สภา อบต.นาไร่หลวงเคยทำประชาคม ซึ่งมีมติไม่เห็นชอบต่อโครงการสายส่งไฟฟ้าเส้นแรก เนื่องจากกังวลเรื่องผลกระทบต่าง ๆ เช่น เสียงดังจากเสาไฟฟ้าในช่วงฝนตก แต่ผู้ถูกร้องยังคงดำเนินโครงการต่อไปได้ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ดำเนินกิจกรรม CSR ในพื้นที่ อาทิ โครงการปลูกป่าทดแทน ดูแลสุขภาพพื้น และแจกแว่นสายตา รวมถึงจ่ายเงินค่ารอนสิทธิในที่ดินให้กับประชาชนแล้ว แต่ประชาชนบางส่วนที่ไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดินยังไม่ได้รับการชดเชย จึงไม่ยอมรับโครงการ

(๑.๕) สำหรับปัญหาไฟฟ้าดับบ่อย ผู้ถูกร้องได้แจ้งให้ประชาชนทราบล่วงหน้าผ่านหนังสือหรือแอปพลิเคชันไลน์ นอกจากนั้นได้ส่งเจ้าหน้าที่มาตัดหญ้าตามแนวสายส่งปีละครั้ง ส่วนผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำลำธารอย่างห้วยมะเกลือพบว่า หลังจากโครงการดำเนินไป มีการตัดไม้ใหญ่เพื่อทำถนน ทำให้ต้นน้ำแห้ง โดยเฉพาะในเดือนเมษายน และไม่ได้รับการช่วยเหลือเรื่องน้ำอุปโภคบริโภคจากลำน้ำยาวตามที่เคยร้องขอ ทำให้ต้องขอรอน้ำจาก อบต. อื่นมาใช้แทน

(๑.๖) ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อผู้ถูกร้อง เช่น ขอให้ชี้แจงผลการสำรวจแนวสายส่งระยะที่ ๒ และดำเนินการตามข้อกังวลต่าง ๆ ขอให้มีการสำรวจพื้นที่สำรวจ ขอทราบผลวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำ และผลกระทบจากฝุ่นละอองข้ามแดน รวมถึงขอให้พิสูจน์สาเหตุการเจ็บป่วยของประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

(๒) วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๗ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประชุมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ณ ศาลากลางจังหวัดน่าน

(๒.๑) ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการไฟฟ้าพลังน้ำฯ ยังอยู่ในขั้นตอนการสำรวจพื้นที่แนวสายส่งและยังไม่ได้รับการอนุมัติจาก กรม. อย่างไรก็ตาม ได้จัดรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยเน้นการรับฟังจากผู้นำชุมชนเนื่องจากเห็นว่าเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด นอกจากนี้ ยังได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อจัดทำรายงาน EIA ซึ่งได้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่พาดผ่านป่าโซน C แล้ว

สำหรับการแก้ไขปัญหาที่ได้รับการร้องเรียน ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ปัญหาไฟฟ้าดับบ่อยในจังหวัดน่านเป็นความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ซึ่งอยู่ระหว่างปรับปรุงสายไฟฟ้า แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งหมดและต้องเสนอของบประมาณดำเนินการ ส่วนปัญหาฟ้าผ่าและเสียงดังจากเสาไฟฟ้า ผู้ถูกร้องยืนยันว่าได้ก่อสร้างตามมาตรฐานสากลและมีสายดิน แต่จะตรวจสอบ

/และแก้ไข...

และแก้ไขจุดบกพร่องต่อไป ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน จะปรับปรุงการทำงานโดยเน้นการสื่อสารและสร้างความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ให้มากขึ้น โดยประสานงานกับอำเภอสองแควต่อไป และประเด็นการรอนสิทธิในที่ดิน ผู้ถูกร้องประเมินราคาที่ดินตามระเบียบของสำนักงาน กกพ. ส่วนค่าชดเชยต้นไม้และสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตามที่จังหวัดน่านแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดราคาที่ดิน และใช้ราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาดของที่ดิน (ช่วงประมาณปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘)

(๒.๒) ทสจ.น่านให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ได้อนุญาตให้ผู้ถูกร้องใช้พื้นที่โครงการสายส่งระบบไฟฟ้าเส้นแรกที่พาดผ่านพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และพื้นที่ป่า ส่วนโครงการระบบสายส่งไฟฟ้าสายใหม่นั้น พื้นที่เตรียมการของผู้ถูกร้องไม่พาดผ่านป่าอนุรักษ์ และพยายามจะให้กระทบพื้นที่ดังกล่าวน้อยที่สุด โดยขยับแนวเสาไฟฟ้าและสื่อสารกับผู้ถูกร้องอย่างต่อเนื่อง

(๒.๓) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๗ กรมพัฒนาที่ดิน ให้ข้อมูลว่า ให้บริการเกษตรกรในการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน แต่ไม่มีข้อมูลดินในแต่ละพื้นที่ที่จะนำมาเปรียบเทียบกันได้ และสำนักงานเกษตรจังหวัดน่านให้ข้อมูลว่า ผลผลิตในพื้นที่อำเภอสองแควลดลง แต่ไม่มีข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นผลกระทบจากโครงการระบบสายส่งไฟฟ้าของผู้ถูกร้อง จึงเสนอให้ผู้ถูกร้อง หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนหารือร่วมกัน ศึกษาวิจัยหาสาเหตุของผลกระทบต่าง ๆ ว่าเป็นผลจากการดำเนินโครงการของผู้ถูกร้องหรือไม่ เนื่องจากยังขาดข้อมูล ขาดการประสานการสื่อสารระหว่างกัน

(๓) มติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (กก.วล.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗

กก.วล. เห็นชอบรายงาน EIA โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำฯ (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ซึ่งได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพอากาศ/เสียง ทรัพยากรดินและการชะล้างพังทลายของดิน คุณภาพน้ำผิวดิน หลีกเลี่ยงการก่อสร้างช่วงฤดูฝนและการเปิดหน้าดิน การตัดฟันต้นไม้เฉพาะในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น ห้ามล่าสัตว์และทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รวมทั้งการปลูกป่าทดแทนไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของพื้นที่ที่ขอใช้ประโยชน์ ๒๙๗ ไร่ รวมถึงได้กำหนดมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพน้ำผิวดิน ตรวจวัดคุณภาพน้ำผิวดิน ๗ สถานี ๑ ครั้ง ในช่วงฤดูฝน ติดตามตรวจสอบการเจริญเติบโตและการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูกทดแทน รวมทั้งติดตามตรวจสอบจากบันทึกและรายงานข้อร้องเรียน (ถ้ามี) โดยให้เร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้เรียบร้อย (ตามรายการเอกสารข้อ ๒.๑.๑๔)

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จากการดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ของ สปป. ลาว และโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า

/เพื่อรองรับ...

เพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว โดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน หรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ (๒) ได้รับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และมาตรา ๕๗ (๒) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมด้วย อีกทั้งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕ ได้รับรองและคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่จะดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) ข้อ ๑๒ ที่ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิต ตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้ โดยรัฐจะต้องปรับปรุงในทุกด้านของสุขลักษณะทางสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรมเพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธิเหล่านี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้ลงมติเห็นชอบและประกาศว่า การเข้าถึงสิ่งแวดล้อมที่สะอาด ดีต่อสุขภาพ และยั่งยืน เป็นสิทธิมนุษยชนสากล หากสิทธิที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองดังกล่าวนี้ถูกละเมิด บุคคลและชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิตามมาตรา ๔๑ (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและต้องได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว และมาตรา ๕๙ กำหนดให้รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก โดยเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

๓.๒ หลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights: UNGPs) ได้กำหนดกรอบแนวทางให้ทุกภาคส่วนร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการประกอบธุรกิจ โดยระบุถึงหน้าที่ของรัฐในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบของภาคธุรกิจในการประกอบธุรกิจโดยเคารพสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการจัดให้มีกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน รวมถึงหน้าที่ของรัฐและภาคธุรกิจในการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจ ทั้งนี้ กรม. ได้มีมติรับทราบแผน NAP ระยะที่ ๑ และระยะที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๒ และวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ตามลำดับ พร้อมทั้งมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามแผน NAP อย่างเป็นทางการ

นโยบายและความตั้งใจจริงของรัฐบาลในการนำหลัก UNGPs ไปปฏิบัติให้มีผลเป็นรูปธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อและเคารพสิทธิมนุษยชน มุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจไทยอย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป โดยแผนดังกล่าวครอบคลุมประเด็นสำคัญ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านแรงงาน ๒) ด้านชุมชนที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ๓) ด้านนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และ ๔) ด้านการลงทุนระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติ

๓.๓ กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๓.๓.๑ ประเด็นที่หนึ่ง การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ สปบ. ลาว และโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปบ. ลาว (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ของผู้ถูกร้อง ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน หรือไม่

(๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

(๑.๑) การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ของผู้ถูกร้อง ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่า จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมผู้ถูกร้องได้กำหนดให้มีการสำรวจภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่าง สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านดังกล่าวเกี่ยวกับสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ ความคิดเห็นที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโครงการ เช่น การประกอบอาชีพ รายได้ รายจ่าย สุขภาพอนามัย และสุขภาวะทางจิต ทั้งระดับความเครียด ความซึมเศร้า และความสุขที่เกี่ยวข้อง การมีระบบโครงข่ายไฟฟ้าภายหลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ ในปีที่ ๑ (ปี ๒๕๕๘) ปีที่ ๕ (ปี ๒๕๖๒) ปีที่ ๑๐ (ปี ๒๕๖๗) และปีที่ ๑๕ (ปี ๒๕๗๒) นอกจากนี้ ยังมีนโยบายที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม เช่น สนับสนุนงานวิจัยเกษตรในพื้นที่ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบข้อสงสัยเรื่องผลกระทบของระบบโครงข่ายไฟฟ้าต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์โดยตรง โดยจัดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ที่พาดผ่านจังหวัดน่าน ๒ ส่วน ได้แก่

๑) ช่วงพาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี ได้จัดทำรายงาน EIA โดยผู้ถูกร้องได้สำรวจและรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชาชนตามแบบสอบถาม เพื่อสอบถามความรู้และความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อโครงการทั้งในระหว่างก่อสร้างและในช่วงดำเนินโครงการระหว่างวันที่ ๘-๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยเก็บตัวอย่าง ๒๕๑ ตัวอย่าง จากทั้ง ๙ หมู่บ้าน ในตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

/๒) ช่วงพาดผ่าน...

๒) ช่วงพาดผ่านพื้นที่ป่าโซน C ได้จัดทำรายงาน IEE โดยผู้ถูกร้อง ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จังหวัดน่าน ๒ ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคมและเดือน ตุลาคม ๒๕๕๔ ครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอสองแคว อำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน และอำเภอเวียงสา

(๑.๒) ระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดนไทย/สปป. ลาว และระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ น่าน - เตนชัย (ระบบโครงข่ายไฟฟ้าเส้นใหม่)

๑) ทั้ง ๒ ระบบนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ NPUP ซึ่งมีแผนรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว อยู่ระหว่างการขออนุมัติจาก ครม. และสำนักงาน กกพ. ยังไม่มีการประกาศกำหนดเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าดังกล่าว แต่ผู้ถูกร้องได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า พื้นที่แนวเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้า มีช่วงพาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ซึ่งต้องจัดทำ รายงาน EIA และพื้นที่ป่าโซน C ต้องจัดทำรายงาน IEE เพื่อยื่นขออนุญาตใช้พื้นที่ป่าโซน C จากกรมป่าไม้

๒) สำหรับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในระบบโครงข่ายไฟฟ้าฯ (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่ป่าโซน C) ผู้ถูกร้องได้ให้บริษัทที่ปรึกษาจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว ๒ ครั้ง โดยผู้เข้าร่วมได้ให้ข้อเสนอแนะ/ข้อห่วงกังวลในการแสดงความคิดเห็น ทั้ง ๒ ครั้ง ว่าควรศึกษาผลกระทบจากโครงการ เช่น ผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ผลกระทบ หรืออุบัติเหตุจากการก่อสร้าง และแนวทางการศึกษาผลกระทบในระยะยาว ปัญหาการเข้าไปทำกิน ในพื้นที่ของประชาชน ความกังวลเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของสายส่งไฟฟ้า การคืนประโยชน์ให้กับ ชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงแนวสายส่งไฟฟ้า รวมทั้งให้ศึกษาสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด และให้ศึกษา ผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง แนวทางการแก้ไขผลกระทบทั้งในระยะสั้น และระยะยาว รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์โครงการ ซึ่งผู้ถูกร้องได้นำข้อเสนอแนะ ดังกล่าวไปประกอบการจัดทำรายงาน EIA และต่อมา กก.วล. มีมติเห็นชอบรายงาน EIA ดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

(๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๒.๑) ผู้ถูกร้องดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ สปป. ลาว มีช่วงที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพ ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ปี ต้องจัดทำรายงาน EIA และช่วงที่ ๒ พาดผ่านพื้นที่ป่าโซน C ต้องจัดทำรายงาน IEE โดย ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัดน่านครอบคลุมพื้นที่ทั้งสองช่วงแล้ว โดยนำ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และได้ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมและ สุขภาพของประชาชนตามที่เสนอในรายงานทั้งสองฉบับอย่างเคร่งครัด และได้จัดทำรายงานผล การปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบ

/ผลกระทบ...

ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอสำนักงาน กกพ. และ สผ. เป็นประจำทุก ๒ เดือน อีกทั้งผู้ถูกร้อง ได้คืนประโยชน์ให้กับชุมชนในพื้นที่ อาทิ โครงการปลูกป่าทดแทน ดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และการจ่ายเงินค่ารอนสิทธิในที่ดินของประชาชน

(๒.๒) สำหรับการดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ของผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้อง ได้ให้บริษัท ██████████ ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาของโครงการ ศึกษาและจัดทำรายงาน EIA โดยจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ๒ ครั้ง สรุปข้อคิดเห็นได้ว่า ควรศึกษาผลกระทบจากโครงการ อาทิ ผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ผลกระทบหรืออุบัติเหตุจากการก่อสร้าง และแนวทางการศึกษาผลกระทบในระยะยาว ปัญหาการเข้าไปทำกินในพื้นที่ของประชาชน ความกังวลเกี่ยวกับคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าของสายส่งไฟฟ้า การคืนประโยชน์ให้กับชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียงแนวสายส่งไฟฟ้า รวมทั้งให้ศึกษาสิ่งแวดล้อมอย่างละเอียด และให้ศึกษาผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง แนวทางการแก้ไขผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์โครงการ ทั้งนี้ คชก. โครงการพลังงาน ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบรายงาน EIA ของผู้ถูกร้องแล้ว

(๒.๓) ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ สปป. ลาว และการดำเนินระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ ชายแดนไทย/สปป. ลาว และระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ น่าน - เด่นชัย ของผู้ถูกร้อง ได้ให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการมีส่วนร่วม โดยจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและมีแบบสอบถามสัมภาษณ์ประชาชนครอบคลุมประชากรในพื้นที่ตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงาน EIA รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยแล้ว อีกทั้งผู้ถูกร้องได้รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุก ๒ เดือน ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า การดำเนินโครงการทั้งสองของผู้ถูกร้องขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะถือเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๓.๒ ประเด็นที่สอง การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ สปป. ลาว และโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว ของผู้ถูกร้อง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสภาพแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน หรือไม่

(๑) จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

(๑.๑) โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ

๑) ผู้ถูกร้องได้มีมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสนอสำนักงาน กกพ. และ สผ. เป็นประจำทุก ๒ เดือน และได้สนับสนุนงบประมาณปลูกป่าทดแทนเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่สูญเสียไป ในพื้นที่จังหวัดพะเยา ลำปาง แพร่ และน่าน เนื้อที่ ๕,๘๐๐ ไร่ และสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่อยู่อาศัยเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากโครงการ การประกอบอาชีพ รายได้ รายจ่าย สุขภาพอนามัย และสุขภาวะทางจิตที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการมีระบบโครงข่ายไฟฟ้าทุก ๕ ปี ตามผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ในปี ๒๕๖๗^{๒๔} (ปีที่ ๑๐) ภายหลังก่อสร้างแล้วเสร็จ และผู้ถูกร้องมีนโยบายศึกษาวิจัยเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติม โดยสนับสนุนงานวิจัยเกษตรในพื้นที่ร่วมกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เรื่องผลกระทบของระบบโครงข่ายไฟฟ้าต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์ รวมทั้งการคืนประโยชน์ให้กับชุมชนในพื้นที่ อาทิ โครงการปลูกป่าทดแทน ดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และจ่ายเงินค่ารอนสิทธิในที่ดินของประชาชน

๒) ปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากผู้ถูกร้องดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ได้แก่ ไฟฟ้าดับเป็นประจำในพื้นที่ตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวง ส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยติดเตียงและอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ การตัดต้นไม้เพื่อก่อสร้างโครงข่ายระบบไฟฟ้า...

^{๒๔} รายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่เสนอไว้ในรายงาน IEE โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าฯ ฉบับที่ ๒๐ (กรกฎาคม - ธันวาคม ๒๕๖๗) สืบค้นจาก <https://eia.onep.go.th/eia/detail?id=7878>, เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๘ สรุปได้ว่า

- การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่อยู่อาศัยเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโครงการ สรุปได้ว่า กลุ่มผู้นำชุมชนมีความรู้สึกพึงพอใจต่อโครงการ ร้อยละ ๗๓.๒ และกลุ่มครัวเรือนมีความพึงพอใจต่อโครงการ ร้อยละ ๗๒.๔ สำหรับดัชนีชี้วัดสุขภาพจิต กลุ่มผู้นำชุมชน ได้คะแนนเฉลี่ย ๕๓.๔๔ อธิบายได้ว่า มีสุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป และกลุ่มครัวเรือน ได้คะแนนเฉลี่ย ๔๙.๐๓ อธิบายได้ว่า มีสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป

- ประเด็นปัญหาข้อวิตกกังวลและห่วงใยของชุมชนต่อการดำเนินโครงการของผู้ถูกร้องนั้น ผู้ถูกร้องได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดน่าน วิจัยในหัวข้อ “โครงการศึกษาผลกระทบด้านการเกษตร การผลิตพืช สัตว์ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และแนวทางการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของพื้นที่ได้แนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน เพื่อจัดทำข้อมูลเชิงวิชาการในการตอบสนองต่อข้อห่วงใยของประชาชนในพื้นที่ โดยได้นำเสนอข้อมูลผลการวิจัยและข้อเท็จจริงต่อผู้เกี่ยวข้อง ณ ที่ว่าการอำเภอสองแคว และศาลากลางจังหวัดน่าน เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๗

ระบบไฟฟ้าส่งผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำลำธารทำให้ไม่มีน้ำในบางฤดูกาล การปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง การไม่ได้รับเงินค่ารอนสิทธิในที่ดินของประชาชนและให้ใช้เป็นพื้นที่ทำกินได้ การคืนประโยชน์ให้ชุมชนในด้านต่าง ๆ และประชาชนไม่ทราบผลวิเคราะห์ที่บริษัทที่ปรึกษาโครงการได้เก็บตัวอย่างในพื้นที่ไปตรวจวิเคราะห์ รวมทั้งการเจ็บป่วยของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับเสาไฟฟ้าแรงสูงของโครงการฯ และสัตว์น้ำ/สัตว์เลื้อยที่มีอาการผิดปกติและตายโดยไม่ทราบสาเหตุ ประกอบกับยังมีปัญหาฝุ่นละอองข้ามพรมแดนมาจาก สปป. ลาว อีกด้วย

๓) ข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดน่าน พบว่า ปี ๒๕๖๔ มีผู้ป่วยจากอันตรายเกี่ยวกับไฟฟ้าแรงสูง ๓ ราย ในพื้นที่ตำบลชนแดนและตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว แต่ข้อมูลจากกรมควบคุมโรคยังไม่ปรากฏหลักฐานทางวิทยาศาสตร์หรืองานวิจัยทางการแพทย์ที่ชี้ชัดว่า เสาไฟฟ้าแรงสูงสามารถกระตุ้นความเสี่ยงให้เกิดโรคร้ายแรงได้ ส่วนผลผลิตทางการเกษตรในช่วงปี ๒๕๖๗ ไม่พบการเจริญเติบโตที่ผิดปกติของพืชหลักในแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูง และเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังได้สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานปี ๒๕๖๖/๒๕๖๗ แต่ประชาชนในพื้นที่ให้ข้อมูลว่า ผลผลิตทางการเกษตรลดลงโดยไม่ทราบสาเหตุ

(๑.๒) โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว

๑) เป็นโครงการก่อสร้างระบบโครงข่ายไฟฟ้าเส้นใหม่ ซึ่งผู้ถูกร้องได้สำรวจข้อมูลพบว่าพื้นที่แนวเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้าฯ มีช่วงพาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และพื้นที่ป่าโซน C และได้ให้บริษัทที่ปรึกษาจัดทำรายงาน EIA โครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าฯ (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ซึ่ง กก.วล. ในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗ มีมติเห็นชอบรายงาน EIA ดังกล่าวแล้ว

๒) ผู้ถูกร้องได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ ด้านคุณภาพอากาศ/เสียง ทรัพยากรดินและการชะล้างพังทลายของดิน คุณภาพน้ำผิวดิน หลีกเลี่ยงการก่อสร้างช่วงฤดูฝนและการเปิดหน้าดิน การตัดฟันต้นไม้เฉพาะในส่วนที่จำเป็นเท่านั้น ห้ามล่าสัตว์และทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รวมทั้งการปลูกป่าทดแทนไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของพื้นที่ที่ขอใช้ประโยชน์ ๒๙๗ ไร่ รวมถึงได้กำหนดมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ คุณภาพน้ำผิวดิน ติดตามตรวจสอบการเจริญเติบโตและการอยู่รอดของต้นไม้ที่ปลูกทดแทน รวมทั้งติดตามตรวจสอบจากบันทึกและรายงานข้อร้องเรียน (ถ้ามี) โดยให้เร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้เรียบร้อย ซึ่งโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำฯ อยู่ระหว่างเสนอขอความเห็นชอบจาก ครม. และสำนักงาน กกพ. ยังไม่มีการประกาศกำหนดเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้า จึงยังไม่ได้ก่อสร้างโครงการ

(๑.๓) ผู้ถูกร้องมีแนวปฏิบัติหรือมาตรการด้านกฎระเบียบเพื่อจำกัดการสัมผัสสนามแม่เหล็กไฟฟ้าจากสายไฟฟ้าตามที่องค์ระหว่างประเทศ ICNIRP และ IEEE กำหนด เช่น การกำหนดระยะห่างขั้นต่ำสำหรับการก่อสร้างบ้าน โรงเรียน และสถานที่ที่มีความละเอียดอ่อนอื่น ๆ จากสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับสนามแม่เหล็กไฟฟ้า ความปลอดภัยของสายส่ง และมาตรการที่บุคคลสามารถทำได้เพื่อลดการสัมผัส ซึ่งรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาระยะห่างที่ปลอดภัยจากสายส่ง และการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างรอบคอบ ใช้มาตรการเพื่อลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสนามแม่เหล็กไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้ทำรายงานผลการปฏิบัติตามแผน NAP ในด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตามที่ปรากฏในรายงานผลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน ปี ๒๕๖๗ ของผู้ถูกร้อง ซึ่งได้กำหนดแนวทางการเยียวยาความเสียหายหากเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่มาจาก การดำเนินงานด้านชุมชน ที่ดิน และสิ่งแวดล้อม

(๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า

(๒.๑) แม้ผู้ถูกร้องดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ โดยปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประจำทุก ๒ เดือน และมีมาตรการลดความเสี่ยง รวมทั้งมีแนวทางการเยียวยาความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรายงานผลการปฏิบัติตามแผน NAP ในด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีประชาชนที่ยังไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น ไฟฟ้าดับบ่อยส่งผลกระทบต่อผู้ป่วยติดเตียงที่ต้องพึ่งพาเครื่องผลิตออกซิเจนและเครื่องมือแพทย์ การตัดต้นไม้ส่งผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำลำธารในพื้นที่ การปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรง การคืนประโยชน์สู่ชุมชนที่ไม่ชัดเจนหรือเพียงพอในด้านต่าง ๆ รวมทั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งมีชีวิตได้แก่ สาเหตุการเสียชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เสาส่งไฟฟ้าแรงสูง การเจ็บป่วยของประชาชนและอาการผิดปกติและการตายของสัตว์น้ำและสัตว์เลี้ยง รวมทั้งการเข้าถึงข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

(๒.๒) กก.วล. ได้เห็นชอบรายงาน EIA ของโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำฯ ซึ่งในรายงาน EIA ได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่สำคัญไว้ รวมถึงมีข้อกำหนดให้ผู้ถูกร้องเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงข้อร้องเรียนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้เรียบร้อย นอกเหนือจากการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงาน EIA แล้ว ผู้ถูกร้องยังมีนโยบายที่จะให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การสนับสนุนงานวิจัยด้านการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับสถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบข้อสงสัยของประชาชนเกี่ยวกับผลกระทบของระบบโครงข่าย

/ไฟฟ้า...

ไฟฟ้าต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์โดยตรง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและปรับปรุง มาตรการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ ซึ่งโครงการดังกล่าวอยู่ระหว่างเสนอ ครม. และสำนักงาน กกพ. ยังไม่ได้ ประกาศกำหนดเขตระบบโครงข่ายไฟฟ้า

(๒.๓) ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และยังไม่ปรากฏหลักฐานทางวิทยาศาสตร์หรืองานวิจัยทาง การแพทย์ที่ชี้ชัดว่าเสาไฟฟ้าแรงสูงสามารถกระตุ้นความเสี่ยงให้เกิดโรคร้ายแรงได้ และไม่พบ การเจริญเติบโตที่ผิดปกติของพืชหลักในแนวสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ในชั้นนี้ จึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่า การดำเนินโครงการทั้งสองของผู้ถูกร้องส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตของ ประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน ที่จะถือเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการ ละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒.๔) อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ถูกร้องได้ปฏิบัติตามมาตรการและกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องครบถ้วน แต่ยังคงมีปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงต่อประชาชนในพื้นที่ ซึ่งยังไม่ได้รับการ แก้ไขอย่างเหมาะสมและทันท่วงที ประชาชนยังมีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพ ชีวิตความเป็น อยู่ และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบที่อาจเกิดจากเสาไฟฟ้าแรงสูง เช่น ปัญหาฟ้าผ่าและเสียงดังจากเสาไฟฟ้าแรงสูงที่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลสถิติเกี่ยวกับผลกระทบจาก ฟ้าผ่าต่อเสาไฟฟ้าแรงสูง เพื่อช่วยในการประเมินความเสี่ยง วางแผนการป้องกัน และปรับปรุงระบบให้มี ความแข็งแรงและปลอดภัยมากยิ่งขึ้นในอนาคต รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนิน โครงการ และต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และผลกระทบด้านสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ ใกล้เคียงอย่างละเอียด กำหนดแนวทางการแก้ไขผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์โครงการ ดังนั้น เพื่อคุ้มครองสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของประชาชน และยังเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องคุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กติกา ICESCR รับรองไว้ จึงเห็นควร เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไปยังผู้ถูกร้อง กระทรวงพลังงาน และจังหวัดน่านต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จึงมีมติ ดังนี้

๔.๑ ประเด็นที่หนึ่ง การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ สปป. ลาว และโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว (ส่วนที่พาดผ่านพื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑) ของผู้ถูกร้อง ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือไม่ ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีกระทำหรือละเลยการกระทำ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒ ประเด็นที่สอง การดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้า ๕๐๐ กิโลโวลต์ เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสาสิกไนต์ สปป. ลาว และโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว ของผู้ถูกร้อง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สภาพแวดล้อม รวมทั้งวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน หรือไม่ ในชั้นนี้ ยังไม่อาจรับฟังได้ว่ามีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓ ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ต่อผู้ถูกร้อง จังหวัดน่าน และกระทรวงพลังงาน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ ดังนี้

๔.๓.๑ ให้ผู้ถูกร้องดำเนินการ

(๑) เร่งศึกษาและวิจัยร่วมกับหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษา เกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน และสิ่งแวดล้อม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

(๒) ร่วมกับจังหวัดน่าน เฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมและตรวจสุขภาพให้กับประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านที่มีแนวสายส่งไฟฟ้า พาดผ่าน และให้แจ้งข้อมูลผลการตรวจและมาตรการเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพผ่านช่องทางการ สื่อสารต่าง ๆ หรือผ่านผู้นำชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมั่นให้ประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับ ผลกระทบจากโครงการทั้งสองของผู้ถูกร้อง

(๓) ร่วมกับจังหวัดน่าน ดำเนินการคืนประโยชน์ให้กับชุมชนที่ได้รับ ผลกระทบ อาทิ จัดสรรงบประมาณดูแลรักษาสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้แนวเสาไฟฟ้าแรงสูง จัดสรรงบประมาณปลูกต้นไม้ทดแทนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ และส่งเสริมอาชีพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ ทำกินของประชาชนที่ใกล้แนวเสาไฟฟ้าแรงสูง รวมทั้งการจ่ายเงินค่ารอนสิทธิในที่ดินของประชาชน ให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่มีสิทธิในที่ดินแต่ได้รับความเสียหายด้านทรัพย์สิน

/๔.๓.๒ ให้ผู้ถูกร้อง...

๔.๓.๒ ให้ผู้ถูกร้องดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence: HRDD) ของทั้งสองโครงการเป็นประจำทุกปีเพื่อประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะด้านชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาหลักการมีส่วนร่วมที่มีความหมาย การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการปรึกษาหารือกับชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้เข้าถึงและรับรู้ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีส่วนร่วมตลอดระยะเวลาการดำเนินโครงการ

๔.๓.๓ ให้กระทรวงพลังงานจัดทำแผนตรวจสอบ ติดตามผลการประเมินการทำ HRDD ของทั้งสองโครงการของผู้ถูกร้องเป็นประจำ โดยครอบคลุมมิติผลกระทบต่อชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ปัญหาต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมและทันเวลา รวมทั้งเผยแพร่รายงานผลการตรวจสอบและการประเมิน HRDD ให้ประชาชนทั่วไปรับทราบ

๔.๓.๔ ให้ผู้ถูกร้องและกระทรวงพลังงานถอดบทเรียนผลการดำเนินโครงการระบบสายส่งไฟฟ้าที่ผ่านมา โดยรวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อร้องเรียน เพื่อนำไปแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินโครงการในระยะต่อไปให้เป็นไปตามหลัก UNGPs และให้มีการทำ HRDD โดยครอบคลุมมิติผลกระทบต่อชุมชน ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ตามแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ให้ดำเนินการในโครงการระบบโครงข่ายไฟฟ้าเพื่อรองรับโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำใน สปป. ลาว ที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติเห็นชอบรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๗

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์
นางปรีดา คงแป้น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี
นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์
นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช
นายวสันต์ ภัยหลีกลี้
นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ